ECT (elektroconvulsietherapie)

Elektroconvulsietherapie is beter bekend onder de afkorting ECT. ECT is een behandeling bij ernstige depressies en heeft als voordeel dat het vaker effectief is en sneller effect heeft dan medicijnen. Bij patiënten met zeer ernstige depressies kan deze behandeling levensreddend zijn.

Bekijk ook onze voorlichtingsfilm over ECT (https://www.youtube.com/watch?v=Da5FeaPlZG8).

Meer over ECT

Deze informatie is dezelfde als u van de psychiater krijgt tijdens het gesprek over ECT en is bedoeld om thuis nog eens door te lezen en/of voor te leggen aan familieleden of vrienden. Op die manier kunt u samen met uw naasten overleggen of ECT voor u geschikt is. Of dit een passende behandeling voor u is, besluit u samen met de psychiater.

Soorten behandelingen

ECT kan aan een (eenzijdig) of aan beide slapen (tweezijdig) worden gedaan. De meeste patiënten krijgen eenzijdige behandeling omdat deze mogelijk minder bijwerkingen geeft dan een tweezijdige behandeling. In sommige gevallen wordt vanwege de ernst van de klachten gekozen voor een tweezijdige behandeling omdat de klachten dan sneller afnemen.

Duur behandeling

De behandeling duurt meestal zes weken waarin de meeste patiënten twee keer per week ECT krijgen.

Wie komen in aanmerking voor ECT?

ECT is een effectieve behandeling voor patiënten met een ernstige depressieve stoornis, bij wie behandeling met verschillende type antidepressieve medicijnen niet of nauwelijks effect heeft gehad. In sommige situaties, bijvoorbeeld als er noodzaak is tot snelle vermindering van de klachten, wordt ECT als eerste keuze behandeling ingezet. Daarnaast passen we ECT ook toe bij een manie (een psychiatrische stoornis die wordt gekenmerkt door een zeer uitgelaten stemming) of katatonie (een toestand van bewegingsstarheid) die kan optreden bij depressie of een psychose. ECT is een veilige behandeling, ongeacht de leeftijd van de patiënt.

Voor wie is ECT minder geschikt?

- Een (zeer) recente hartaanval of hersenbloeding zijn redenen om ECT uit te stellen.

- ECT kan minder effectief zijn als er naast een depressie nog andere psychiatrische problematiek is, zoals bijvoorbeeld een persoonlijkheidsstoornis. Waarom ECT dan minder geschikt is, is niet helemaal duidelijk. In deze gevallen moet vooraf een goede afweging worden gemaakt tussen het te verwachten effect en de mogelijke bijwerkingen van ECT.

Mogelijke bijwerkingen

ECT is na decennialange toepassing een veilige behandeling gebleken. De meest voorkomende bijwerkingen die direct na ECT optreden zijn:

- misselijkheid
- spierpijn
- hoofdpijn

Hartritmestoornissen

Soms komt het voor dat tijdens de ECT hartritmestoornissen ontstaan. Meestal gaan deze na korte tijd vanzelf weer over. In uitzonderlijke gevallen is ter plekke een behandeling nodig of wordt met de cardioloog overlegd welke maatregelen nodig zijn om herhaling te voorkomen.

Geheugenklachten

Tijdens de ECT wordt een elektrische stimulus toegediend, waardoor een epileptische aanval (insult) ontstaat. Na iedere ECT is het opslaan van nieuwe informatie enige uren of dagen verminderd. Daardoor herinneren veel patiënten zich bepaalde gebeurtenissen rond de behandeling niet meer. Een dergelijk geheugenverlies voor gebeurtenissen zien we ook bij patiënten die een 'spontane' epileptische aanval hebben doorgemaakt. Deze geheugenklachten zijn in de meeste gevallen tijdelijk van aard.

Bij een klein deel van de patiënten houden de geheugenklachten langer aan, soms tot een half jaar na de behandeling of zelfs langer. Echter, de depressie zelf of de medicamenteuze behandeling daarvan, kunnen ook geheugenklachten geven, vooral op oudere leeftijd. Als de depressie opklaart door de ECT kan het geheugen zelfs verbeteren ten opzichte van daarvoor.

Ook sommige technische aspecten van de ECT spelen een rol bij het optreden van geheugenklachten.

In het St. Antonius Ziekenhuis beginnen we altijd met de behandelwijze waarvan bekend is dat die de minste kans geeft op geheugenklachten.

ECT-nazorgpoli

Wij vinden het belangrijk om aandacht te geven aan de mogelijke geheugenklachten die zijn ontstaan tijdens de ECT. Daarom wordt 6 weken na het afronden van de ECT een afspraak voor u gemaakt op de ECT-nazorgpoli. Deze poli is gericht op het in kaart brengen van en het omgaan met eventuele geheugenklachten.

Voorbereiding

Voordat u met de ECT begint

Dagbehandeling of opname?

Wanneer u met de psychiater heeft besloten tot het starten van ECT, bekijken we op basis van uw situatie of de ECT in Dagbehandeling of tijdens een opname op de afdeling Psychiatrie & Medische Psychologie zal plaatsvinden.

Als uw situatie het toelaat, of als tijdens de behandeling blijkt dat het herstel van de depressie is ingezet, kan de ECT in dagbehandeling plaatsvinden. De mate van herstel wordt gemeten aan de hand van een depressie-vragenlijst die wij iedere week samen met u invullen. Als u de ECT in dagbehandeling krijgt, wordt u op de dag van de ECT opgenomen in het ziekenhuis en gaat u 's middags om 13.00 uur weer naar huis. Een voorwaarde is wel dat er de eerste 24 uur een familielid of kennis bij u blijft vanwege mogelijke bijwerkingen.

Afbouwen medicatie

Bij sommige patiënten wordt de medicatie afgebouwd, bijvoorbeeld als u lithium gebruikt.

Lichamelijk onderzoek en hartfilmpje

Voor de start van de ECT krijgt u een lichamelijk onderzoek en maken we een hartfilmpje (ECG). Een anesthesioloog beoordeelt of de narcose veilig voor u is.

Vragenlijsten en voorbereiding

Verder vult u een aantal vragenlijsten in en krijgen u en uw naasten uitleg over de ECT. Er is ook een film die u met uw familie kunt bekijken

Wanneer alle voorbereidingen zijn gedaan en duidelijk is dat er geen bezwaren zijn tegen het starten van de ECT, plannen we een datum voor de eerste behandeling.

Eten en drinken (nuchter zijn)

Vanaf 00.00 uur moet u nuchter zijn, dit betekent dat u niet meer mag eten, drinken of roken. U mag wel uw medicijnen innemen met een klein slokje water, behalve als er iets anders met u is afgesproken.

Douchen en kleding

- Het is de bedoeling dat u voor de behandeling doucht en uw haren wast.
- Trek een schone nachtpon of pyama aan of andere gemakkelijk zittende kleding.
- Draag geen make up of nagellak en geen sieraden, bril of gebitsprothese.

Behandeling

Wanneer u de ECT in Dagbehandeling volgt, komt u op de afgesproken dag en tijd naar de afdeling en wordt u door de verpleegkundige naar uw kamer gebracht. De verpleegkundige meet daar uw temperatuur en uw bloeddruk.

Wanneer u nog geen polsbandje heeft, krijgt u er voor de behandeling een. Zo kunnen wij altijd controleren wie u bent.

Vervolgens zal de verpleegkundige u naar de uitslaapkamer van het OK-complex brengen. Hier vindt de behandeling plaats.

Op de uitslaapkamer ontmoet u de anesthesist, psychiater, verpleegkundige en/of medisch student en de medewerkers die werkzaam zijn op de uitslaapkamer.

- De anesthesist geeft u een infuusnaald waar de medicatie doorheen gaat, zodat u in slaap gebracht kunt worden en de spierverslapper kunt krijgen.
- Om beide armen krijgt u een band, één voor de bloeddruk en één om ervoor te zorgen dat er in één arm geen spierverslapper komt. Aan deze arm wordt gemeten of het insult lang genoeg duurt.
- U krijgt een aantal plakkers op uw bovenlichaam om uw hartslag in de gaten te houden. Op uw vinger komt een knijper (saturatiemeter) om het zuurstofgehalte in uw bloed te meten.
- Om te meten hoe lang het insult duurt, krijgt u plakkers die de hersenactiviteit meten op de arm, de borst, achter de oren en op het voorhoofd.
- De ECT-elektrodes worden met plakker aangebracht op de slaap en boven op het hoofd (bij eenzijdige behandeling) of op beide slapen (bij tweezijdige behandeling).
- Er wordt een geleidende gel gebruikt voor het aanbrengen van de ECT-elektrodes. Het kan zijn dat u deze gel na afloop aantreft in uw haren of op uw gezicht.
- Wanneer de behandeling klaar is en u wakker bent, komt de verpleegkundige u ophalen.

Na een ECT in Dagbehandeling gaat u om 13.00 uur naar huis. U heeft dan al iets gegeten en gedronken. De verpleegkundige controleert uw temperatuur, hartslag, ademhaling en bloeddruk. Voordat u naar huis gaat, moet u geplast hebben en geen klachten hebben zoals misselijkheid, braken of duizeligheid.

De verpleegkundige beoordeelt of u naar huis kunt gaan. Wanneer er complicaties zijn, overlegt de verpleegkundige met de psychiater of u naar huis kan.

Duur sessie

Een ECT-sessie duurt gemiddeld 30 seconden. U bent ongeveer een half uur van de afdeling.

Nazorg

Adviezen na de ECT

Omdat u onder narcose bent geweest, mag u de eerste 24 uur zelf geen voertuig besturen.

Er bestaat een kleine kans dat er na enkele uren nog een insult optreedt. Ook kunt u zich moe of verward voelen na de ECT. Daarom dient u na de ECT opgehaald te worden door een volwassen familielid of kennis en moet er de eerste 24 uur iemand bij u blijven in verband met mogelijke bijwerkingen.

Contact opnemen

Wanneer er bijwerkingen ontstaan die niet tot de volgende dag binnen kantoortijden kunnen wachten, neemt u contact op met het ziekenhuis.

- Tijdens kantooruren neemt u contact op met de polikliniek Psychiatrie, T 088 320 44 00.
- Buiten kantooruren belt u met T 088 320 44 71 of T 088 320 44 56.
- Bij spoedgevallen belt u 112.

Expertise en ervaring

De afdeling Psychiatrie & Medische Psychologie heeft veel ervaring met ECT. Jaarlijks doen we gemiddeld 300 behandelingen. Doordat de afdeling binnen een algemeen ziekenhuis gevestigd is, zijn alle voorwaarden voor een veilige behandeling aanwezig.

Wij werken volgens de richtlijn Elektroconvulsietherapie (2010) van de Nederlandse Vereniging voor Psychiatrie.

ECT vroeger en nu

ECT werd in het begin van de 20ste eeuw per toeval ontdekt. Artsen zagen dat sommige patiënten met ernstige psychiatrische aandoeningen die epileptische aanvallen doormaakten soms langere tijd veel minder klachten hadden. Deze observatie heeft uiteindelijk geleid tot de behandeling die we nu ECT noemen.

Men ontwikkelde een methode om epileptische aanvallen op te wekken om daarmee psychiatrische klachten te behandelen. Vandaag de dag wordt het opwekken van deze epileptische aanval onder algehele narcose en verslapping gedaan. U ervaart geen pijn en (de meeste van) uw spieren kunnen niet meer samentrekken. Gelukkig niet alle, want uw hart, ook een spier, blijft gewoon door kloppen.

In sommige films of op enkele internetsites wordt weleens de indruk gewekt dat ECT nog wordt uitgevoerd zonder verdoving. Bij de allereerste ECT-behandelingen, vóór 1950, was dit inderdaad het geval. De werkzaamheid van ECT was toen al bekend, maar de middelen die nu gebruikt worden voor algehele verdoving werden pas daarna uitgevonden. Vandaag de dag is de manier waarop ECT veilig en effectief kan worden uitgevoerd in Nederland vastgelegd in een richtlijn van de Nederlandse Vereniging voor Psychiatrie.

Meer informatie

Film

Bekijk hier onze film over ECT. (https://youtu.be/Da5FeaPlZG8)

Website

Op de website van de Nederlandse Vereniging voor Psychiatrie vindt u meer informatie:

www.nvvp.net (http://www.nvvp.net)

Meer informatie

Voor meer informatie kunt u op maandag, donderdag en vrijdag tot 16.30 telefonisch contact opnemen met de verpleegkundig specialist via T 088 320 44 00.

- Daarbuiten kunt u telefonisch contact opnemen met Psychiatrie & Psychologie, tel: 088 320 44 71.

Gerelateerde informatie

Specialismen

- Psychiatrie & Medische Psychologie (https://www.antoniusziekenhuis.nl/psychiatrie-medische-psychologie)

Contact Psychiatrie & Medische Psychologie	T 088 320 44 00